HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

איתיביה רבי יצחק נפחא לרבי אמי **והוציא את כל הפר.** הכא משמע דלמאן דאמר אפילו בדמו של פר מיקרי פר אפילו לאחר זריקה דהאי קרא לאחר זריקה אייר והא דפריך לעיל גבי פסח עד שיזרק מיבעי ליה לאו משום דלאחר זריקה לא מיקרי שה אלא משום דבתר זריקה דכבר נעשה עיקר כפרה במה יהא נמנה עליו ותו לא מיקרי בעליו:

ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת. והכא ליכא למימר שיוציא את כולו כל מה שנשאר מן הפר שהיה כבר דהא לא כתב כל דלכתיב בפר כהן משיח והא דלא פריך מולקח מדם הפר דהא איצטריך לכדדרשינן בפ״ב דזבחים (דף כה:) הלורס אחן הפר ואח״כ קיבל דמו פסול שנאמר מדם הפר הפר שהיה כבר פירוש מחייב: **חטאת צבור היא ולאו למיתה אולא.** תימה לי אכתי מיקשה ליה נהי דלא אזלא למיתה הא רועה היא דהא ר״ש דאמר לקמן דאין חטאת לצור מתה קאמר ירעו עד שיסתאבו וגראה לי דיש לומר דהשיא רעייה דרבנן היא ולא גזור אלא כעין הסיא לקמן דנתכפרו בעליה באחר לגמרי כיון דכיולא בה בחטאת יחיד מתה אבל הכא דלא מתו כל בעליה לגמרי אחרי אחיו הכהנים קיימין ועוד דכהן גדול אחר ממונה תחתיו דלא דמו למתו בעליה לחטאת יחיד לא גזרו: **פר העלם של צבור ושעירי עבודת כוכבים.** בכל דוכתא נקט פר לשון יחיד ושעירי עבודת כוכבים לשון רבים ותימה הוא אמאי לא כמאן דאמר בפ״ק דהוריות (דף ה.) דכל שבט ושבט מביא שעיר בעבודת כוכבים ולהכי נקט לשון רבים אם כן נימא נמי פרי העלם דבר דסבירא ליה דנשאר מצות כל שבט ושבט מביא פר וגראה לי דסבירא ליה כל שבט ושבט מביא שעיר והא דלא נקט פרי העלם דבר משום דלא פסיקא ליה דאתי למיתני למימר דאיירי נמי בפר שמביא לצור בעבודת כוכבים וזה אינו [ה] דהשיא עולה הוי הלכך נקט פר דלא ניתא למיתני:

והתניא פר של יום הכפורים ושעיר של יום הכפורים כו׳. ה״ג רש״י ובספרים שנים יש והא קתני ולהכי ל״ג ליה דוהא קתני משמע והא קתני בברייתא דאייתין כבר וזה אינו דאי מיתני הכי פר של יוה״כ ושעיר של יום הכפורים במאי טעי מעיקרא דשני ליה אשעיר אלא ודאי והתניא גרסינן ובריתא אחריתי היא בעלמא דתניא הכי ולאו היא דלעיל היא:

ונפקא מינה דלא מייתו כהנים פר בהוראה. הא דלא קאמר דנפקא מינה להאדורי אטהורים דאי קרבן לצור הוא לא מהדרינן למ״ד טומאה הותרה היא בצבור ואי דשותפין הוא מהדרינן דאמשמע בפ״ק (דף ו:) דדווקא בצבור איתר היא ותו לא לא בשל יחיד ולא בשל שותפין ורבא דהכא סבירא ליה התם טומאה איתר היא בצבור וי״ל משום דר״ש קאמר הכא אין חטאת לצור מתה ולריך להגיה נמי בדבריו אין חטאת שותפים מתה ולדיליה לא נפקא מינה מידי לענין טומאה דסבירא ליה בפרק קמא (דף ו:) טומאה לחויה היא בצבור: לדברי

מינה דלא מייתו כהנים פר בהוראה. כדגרסינן בהוראות פרק ראשון, א״ל אביי לרב יוסף שמענא ליה לר׳ שמעון דאמר חטאת השותפין לא אזלה למיתה, דתניא פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן יתותו דברי ר׳ יהודה, ר׳ אלעזר ור׳ שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו, א״ל רב יוסף כהנים קאמרת שני כהנים עם לעצמן איקרו, שנאמר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר. אלא מעתה לייתו פר בהוראה, וכי תימא הכי נמי, אי הכי נפישו להו פרים

איתיביה רבי יצחק נפחא לר׳ אמי [1]והוציא את כל הפר שיוציא את כולו [2]ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אמר רב פפא בעור ובשר ופרש דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בדם מר סבר דם איקרי פר ומר סבר דם לא איקרי פר אמר רב אשי מסתברא כמאן דאמר דם איקרי פר דכתיב [3]בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר אטו בקרניה מעייל ליה אלא בדמו וקרי ליה פר ואידך במה הוכשר אהרן לבא אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ותיפוק ליה דחטאת שמתו בעליה היא [4]וחטאת שמתו בעליה למיתה אזלא א״ל רבין בר רב אדא לרבא אמרי תלמידיך אמר רב עמרם חטאת צבור היא ולא למיתה אזלא [5]דתנן [6]אמר לו ר״מ והלא פר יום הכפורים וחביתי כהן גדול ופסח דקרבן יחיד הוא ודוחה את השבת ואת הטומאה לאו מכלל דאיכא למאן דאמר דצבור ולטעמיך דקתני [7]אמר לו רבי יעקב והלא פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים וחגיגה דקרבן צבור ואין דוחין לא את השבת ולא את הטומאה מכלל דאיכא למאן דאמר דיחיד אלא לתנא קמא קא מהדר ליה דשמעיה דקאמר קרבן צבור דוחה את השבת ואת הטומאה וקרבן יחיד אינו דוחה לא את השבת ולא את הטומאה אמר לו רבי מאיר קרבן יחיד כללא הוא והלא פר יום הכפורים וחביתי כהן גדול ופסח דקרבן יחיד הוא ודוחין את השבת ואת הטומאה ואמר לו רבי יעקב קרבן צבור כללא הוא והלא פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים וחגיגה דקרבן צבור הוא ואין דוחין לא את השבת ולא את הטומאה אלא [8]נקוט האי כללא בידך [9]כל שזמנו קבוע דוחה את השבת ואת הטומאה אפילו ביחיד וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה לא את השבת ולא את הטומאה ואפילו בצבור איתיביה אביי [10]פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולם יתותו וכן שעירי עבודת כוכבים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולם יתותו דברי רבי יהודה רבי [11](אליעזר) ורבי שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה אמר ליה מאי פר פר העלם דבר של צבור והא של יוה״כ קתני כי קתני אדשעיר והתניא פר של יוה״כ ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולם יתותו דברי רבי יהודה רבי [12](אליעזר) ורבי שמעון אומרים [13]ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה לא תימא שאין חטאת צבור מתה אלא אימא [14]שאין חטאת השותפין מתה ומאי נפקא מינה דלא מייתו כהנים פר בהוראה ת״ש דבעי ר׳ [15](אליעזר) לדברי

שיוציא את כולו. מילרוצה הוא כלומר לאו דאיקרי פר אלא הכי קאמר יוציא את כל הנשאר ממנו: **ואת פר החטאת.** קושיא הוא והכתיב (ויקרא טז) ואת פר החטאת גבי יום הכפורים ולאחר מתן דמו משתעי קרא להוציאם לשריפה: **בעור ובשר ופרש.** היכא דמשתעי קרא בגוף הפר שעורו ובשרו ופרשו כולן יחד כי התם כולי עלמא לא פליגי דמיקרי פר: **כי פליגי.** לגבי בילת פנים שאינו מכניס שם אלא הדם: **במה הוכשר לבא.** מה יעשה כדי שיהא רשאי ליכנס ביא פר חי לעזרה ויעשה עבודות שבענין: **ותיפוק ליה.** בעיין דבענין לעיל דעל כרחין אין אחר נכנס בשחיטתו דהא חטאת שמתו בעליה היא: **חטאת צבור היא.** הואיל ועליו ועל אחיו הכהנים בא (ועל כל קהל ישראל) דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו (ובעד כל קהל ישראל) (שם): **אמר לו רבי מאיר.** במס׳ תמורה (דף יד.) היא: **לאו מכלל דאיכא למאן דאמר דצבור.** לאו מכלל דשמעיה לתנא קמא דאמר דצבור היא והיינו טעמא דדחי: **אמר לו רבי יעקב.** לתנא קמא דר׳ מאיר תרוייהו לאב תנא קמהדרי דאמר קרבן לצבור דוחה קרבן יחיד אינו דוחה: **חגיגה.** מפרש לקמיה (א) מאי טעמא קרי ליה קרבן לצבור: **חביתי כהן גדול.** זמנן קבוע בכל יום כתמיד חגיגה אין זמנה קבוע לדחות שבת שהרי יש לה תשלומין כל שבעה: **כולן יתותו.** דהויא לה חטאת שכפרו בעליה וחמש חטאות מתות ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ושכפרו בעליה ושעברה שנתה: **שאין חטאת לצבור מתה.** וכי גמירי חמש חטאות מתות ביחיד גמירי: **לנדבה.** לקרן המזבח והיא קרויה נדבת צבור ובאה מן המותרות של כל הרועות המומרות בכל מקום: ה״ג **והתניא פר יום הכפורים ושעיר יום הכפורים: שאין חטאת השותפין מתה.** דרבי שמעון סבר חמש חטאות המתות בחד מקום לגמריהנו רחמנא למשה מה תמורת חטאת מתה ליתא בשותפות שאין קרבן השותפות עושה תמורה (ב) דכתיב ואם המר ימיר (ויקרא כז) לשון יחיד אף כולן אינן מתות בצבור ולא בשותפין אפילו המצוות בהן והכי מפרש בהוריות (ו.): **ומאי נפקא מינה.** כיון דסוף סוף לאו למיתה אזיל ושפיר תריץ רב עמרם לעיל להא דקשיא לן תיפוק לי דחטאת שמתו בעליה היא מאי נפקא ליה לרבא לסלוקיה לרב עמרם ממאי דקרייה חטאת לצבור ולאוקמי׳ בחטאת השותפין: **דלא מייתי כהנים פר בהוראה.** כלומר בבעיין ודאי (ג) מודינן דמתרלי בין אי איקרי חטאת לצבור בין אי איקרי חטאת השותפין אבל לא ניחא ליה לרבא לקרותן לצבור כדי שלא יאמרו התלמידים שאם הורו בית דין א] של כהנים לעבור על אחת מן המצות ועשו הכהנים על פיהם שיהו מביאין פר העלם דבר כאחד מכל השבטים דקיימא לן (הוריות דף ה:) שבט אחד איקרי קהל כהנים ודאי לאו איקרו קהל אלא אותן שנטלו נחלה: לדברי

אין חטאת שותפים מתה ולדיליה לא נפקא מינה מידי לענין טומאה דסבירא ליה בפרק קמא (דף ו:) טומאה לחויה היא בצבור: לדברי

מינה דלא מייתו כהנים פר בהוראה. דהתנא פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן יתותו דברי ר׳ יהודה, ר׳ אלעזר ור׳ שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו, א״ל רב יוסף כהנים קאמרת שני כהנים בהכהנים עם לעצמן איקרו, שנאמר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר. אלא מעתה לייתו פר בהוראה, וכי תימא הכי נמי, אי הכי נפישו להו פרים

מסורת הש״ס

א) [הוריות ו: מיר כפ:]. תמורה טו. טו. כפ:]. ב) [נמשנה ליתא ופסק לכך ל״ל דתניא משום דבריתא היא]. ג) תמורה יד., ד) [תוס׳ תמורה פ״ל ה״ז ע״ש]. ה) [תוספ׳ שם שנת קמז. וש״ן]. ו) [עי׳ תוס׳ קפמים ע: ד״ה מ״נן]. ז) [תוספ׳ פ״ג ה״ו לקמן סה. שבועות יא. הוריות ו.]. ח) [ל״ל אלעזר]. ט) [תמורה ג.]. י) [להסיא עולה הוי ואפי׳ אם יביא כל שבט שעיר בע״ז פר מיבא לא מייתי הלכך נקט פר כל״ל רש״ל תמ״ן].

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף:
ויקרא ד יב
2. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם:
ויקרא טז כז
3. בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה: ויקרא טז ג

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה חגיגה. מפרש לקמיה. נ״ב כדף נא ע״ב: (ב) ד״ה הלא מייתי כו׳ בבעיין ולפי מודיענא דמתרלי:

הגהות מהר״ב רגשבורג

א] רש״י ד״ה הלא מייתי כהנים וכו׳ ב״ד של כהנים. ל״ל ב״ד לכהנים:

תוס׳ ישנים

ולטעמיך הא דתניא גרסינן דאינה משנה. וא״ת ליקשי ליה מתניתי כ״ג (לתיכה) [לתיכם] של צבור שבאין משלו ולא שייכי מידי לתחיי הכהנים הלא כלילו של אהרן דתשביב לקמן בשמעתין קרבן יחיד. ר״ל לכיון שקריבין עם מנחת צבור קרי ליה קרבן לצבור, ועוד דאמרינן בהתכלת [מנחות לא. ב] דכ״ג שמש ולא מיגו אחר מתחיי שמביאין חביתין משל לצבור. ה״ר יוסף. ורה״ש אומר ירעו עד שיסתאבו. הקשה ריב״ם מ״מ מה תיכן למעלה חטאת לצבור [ריש] ולא למיתה אזלא, נהי דלאו למיתה אזלא מ״מ רועה היא, וקשה לרבי מנאי (דלעיל דקתמרי) [ולעיל קאמר] שמתכפרים בה, ומיכן דהא דאמרינן רועה הייט היכא שנתכפרו בה כבר, אבל היכא שעומדת עדיין להקריבה אלא מתכפרו בה אחרי הכהנים לאו לרעייה נמי אזלא. ורביט אומר כי אין צריך לזה דהא דאמרן לעיל חטאת לצבור שמתו בעליה לאו למיתה אזלא הייט לר״ע אפילו לרבי יהודה (והתם) [דהתם] מיירי במתו בעליה והכיא לאו מתה בצבור לגוס תנא דאין לצבור מתים דלעפקא לן בפס״ק דהוריות (ו, ב) כפר לעמך ישראל אשר פדית, רשויה כפרה זו שתכפר על יוצאי מצרים, ואפילו לרבי יהודה מייתי לה התם, והוי כפר העלם דבר של צבור שמת אחד מן הצבור דקרבנה. יש לתמוה למה הזכיר בכל (יוס) [פעם] פר העלם דבר של צבור לשון יחיד ושעירי ע״ז מזכיר בלשון רבים ואע״פ שלא היה כי אם אחד. ושמא לא ניחא ליה לישנא (לאחרוכ) [לאחכורי] פר בלשון רבים ולומר פרי העלם דבר של צבור, אבל אי הוה אמר פרי ע״ז היה מזכיר בלשון רבים כמו שעירי, אבל פרי העלם אינו לשון יפה. [לא תימא שאין חטאת צבור מתה. פי׳ רב עמרם (ו)לא יתכן כן לעיל אלא אימא שאין חטאת שותפין מתה, דאיכו של אהרן חטאת שותפין היא]. ומאי נפקא מינה דלא מייתי כהנים פר בהוראה. דלאו לצבור ניהו. וקשה לרבינו הא נפקא מינה טובא, דאי של לצבור הוא אינה מתה דאין מיתה לצבור ונפקא לן בפ״ק דהוריות (ו, ב) מכפר לעמך ישראל, ואי של שותפין היא מתה כשמתו בעליה דבצבור דוקא מפקינן מהכוא קרא, דהכי משמע בפס״ק דהוריות (ו, ב) דמעיל התם מת אחד מב״ד פטורין, אחד מן הצבור מייתין, ומוקי לה רב כרבי מאיר, ומתקוף לה רב יוסף (דלעמ) [דעוקמא] כרבי שמעון דאמר ב״ד מביאין עם הצבור, מת אחד (מבין) [מב״ד] פטורין דהוי חטאת השותפין שמת אחד מהן, אחד מצבור מייתין דאין חטאת לצבור מתה, וא״ל אביי לרב יוסף שמענא ליה לר״ש דאמר חטאת השותפין לא אזלה למיתה, דתניא פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן יתותו דברי ר׳ יהודה, ר׳ אלעזר ור׳ שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו, א״ל רב יוסף כהנים קאמרת שני כהנים עם לעצמן איקרו, שנאמר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר. אלא מעתה לייתו פר בהוראה, וכי תימא הכי נמי, אי הכי נפישו להו פרים כו׳. ופשוטה היא. בעי ר׳ אלעזר

עין משפט נר מצוה

כח א מיי׳ פ״ד מהלכות פסולי המוקדשין הל׳ ה:
כט ב מיי׳ פ״ז מהלכות תמידין הלכה ד ופ״ד מהל׳ כלים מקדש הלכה ט: ל ג מיי׳ פ״ד מהלכות פסולי המוקדשין הל׳ כ:
לא ד מיי׳ פ״ה מהלכות עבודת יו״כ הלכה יג:

מוסף רש״י

הובא בסוף המסכת

רבינו חננאל

ומותבינן תוב והוציא את כל הפר כו׳. ופריק רב פפא בעור ובשר ופרש כולי עלמא לא פליגי דאיקרו פר, כי פליגי בדם הפר. ר׳ חנינא בר׳ אמי אמרי לא איקרו פר, וריש לקיש ור׳ יצחק נפחא אמרי דם נמי איקרי פר. ואע״ג דאמר רב אשי מסתברא כמאן דאמר דם נמי איקרי פר, הא דחוו רבי חנינא בר׳ אמי ואמרי במה הוכשר אהרן לבוא אל הקדש בפר בן בקר לחטאת, ולעולם כדאמרינן בפר ולא בדמו של פר. ואקשינן למאן דאמר בפר ואפילו בדמו של פר, היאך מקריבין זה הפר וכבר מת בעליו, וקיימא לן דחטאת שמתו בעליה למיתה אזלא ולא קרבה כלל. אמר ליה רבין בר רב אדא לרבה הכי אמרי תלמידיך אמר רב עמרם זה הפר חטאת צבור הוא וחטאת צבור לא אזלה למיתה אלא קריבה משום דלא איפשר שימות ציבור כולו. דתנן בתמורה פרק ב׳ א״ר מאיר והלא פר יום הכפורים וחביתי כהן גדול ופסח דקרבן יחיד הן ודוחין את השבת ואת הטומאה, לאו מכלל דאיכא תנא דתני דאינון קרבן ציבור. ואתמהינן ולטעמיך הא דתניא א״ר יעקב והלא פר העלם דבר של ציבור ושעירי ע״ז וחגיגה דקרבן ציבור הן, ואין דוחין לא את השבת ולא את הטומאה מכלל דאיכא תנא דתני הני דקרבן יחיד נינהו. אלא ר׳ מאיר ור׳ יעקב תרווייהו [קמהדרי] להאי תנא דתני במתניתין במסכת תמורה יש בקרבנות הציבור מה שאין בקרבנות היחיד, שקרבנות הציבור דוחין השבת והטומאה, וקרבנות יחיד אין דוחין לא שבת ולא טומאה. ואמר ליה ר׳ מאיר כללא הוא ביחיד, והרי פר יום הכפורים כו׳, וא״ל ר׳ יעקב כללא הוא בציבור, והרי פר העלם דבר של צבור כו׳, אלא אי שמיע לך כללא האי כללא, כל שזמנו קבוע דוחה שבת ודוחה טומאה ואפילו קרבן יחיד, וכל שאין זמנו קבוע לא דחי לא שבת ולא טומאה, אפילו קרבן צבור. [איתיביה אביי] וכי אין מי ששונה כי פר יום הכפורים קרבן ציבור הוא, והתני פר של יום הכפורים או שעירי ע״ז שאבדו כו׳ ר׳ אלעזר ור׳ שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו לנדבה, שאין חטאת ציבור מתה. הנה אילו התנאים אומרים כי פר יום הכפורים חטאת ציבור היא. ודחינן מאי פר, ופר העלם דבר של צבור כו׳. והתניא בהדיא פר של יום הכפורים ושעיר של יום הכפורים. ותרצנא לא תימא שאין חטאת צבור מתה, אלא תני שאין חטאת השותפין מתה. למאי נפקא